

• Activitats

Us anunciem un parell d'activitats que tindran lloc aquest mes:

D'una banda, el proper dimecres 14 de març, a les sis de la tarda, hi haurà la reunió plenària de la *Xarxa FME*. Aquest acte inclourà el nomenament, com a membres honorífics de la *Xarxa FME*, dels exrectors Jaume Pagès i Josep Ferrer i dels exdegans Joan de Solà-Morales i Pere Pascual.

L'altra activitat serà la presentació de la versió castellana del llibre *The music of the primes*, del qual ja en va aparèixer una recensió al Full de juny de 2006. L'acte tindrà lloc el dimarts 27 a les cinc de la tarda a la sala d'actes de la Facultat, amb la presència de l'autor, l'editor i els responsables de la traducció. La glossa dels aspectes més matemàtics i històrics serà a càrrec de professors de l'FME.

• Llibres

La Saga de los números
Antonio Córdoba Barba
Ed. Crítica, Barcelona 2006

Com indica el seu nom, *La saga de los números* es un relat de les diverses generacions de conjunts de nombres que, de forma circular, s'inicia en els nombres naturals, passant pels enters, racionals, reals i complexos, per tornar finalment als naturals i acabar amb nombres algebraics i transcendents. El llibre està destinat a un públic ampli i proposa un programa general d'introducció a les matemàtiques sota la perspectiva personal de l'autor, un dels millors matemàtics espanyols de les darreres dècades.

Fidel al programa d'introducció a les matemàtiques, el llibre només demana al lector interès i curiositat per la matèria, i li proposa un itinerari sàviament dissenyat que implica, com en qualsevol bon text, una participació activa, interactiva, dinàmica, que encomana un ritme àgil i l'hàbit del rigor i la precisió. Cada nova noció va acompanyada d'una extensa llista d'exemples i exercicis escollits amb intel·ligència, els quals la comenten i il·luminen, i en destriuen les subtils. La vasta experiència de l'autor ofereix diversos nivells de lectura que, sempre des d'una perspectiva elemental, proposa reflexions substancials a tota mena de lectors educats, des del profà fins al professional. S'hi pot trobar des del principi d'inducció fins a la paradoxa de Banach-Tarski, passant per una de les demostracions més brillants que es coneixen de la fórmula d'Euler per a la suma dels inversos dels quadrats dels nombres naturals, de la que l'autor se'n sent, amb tota la raó, molt satisfet.

El llibre comença amb un pròleg que també és epíleg i que tot sol és ja una petita joia. De la seva terra de toponímia pintoresca («Los infiernos», «El Llano de Brujas») ens conta que de petit intentava seduir les alumnes de la seva mare recitant poemes, fins que es va convèncer que podia competir millor amb la seva destresa aritmètica (això és també matemàtica aplicada). Aquesta afició literària, però, segueix viva i impregna tot el text amb una profusió notable de poemes de Rudyard Kipling, Omar Kahyam, William Blake, Wislawa Szymborska, Lope de Vega, Jorge Luis Borges, Juan Ramón Jiménez, Rafael Alberti, ... i també d'Antonio Córdoba. A més d'il·lustrar les semblances entre la meditació matemàtica i la poesia, aquest interès literari es manifesta en un ús precís, intel·ligent i delicat del llenguatge, el qual dona a tot el text una gran qualitat literària.

En un moment com en el que ens trobem en què el sistema educatiu ha abandonat molts aspectes de la formació intel·lectual (que, per gran part dels professionals de l'ensenyament, segueixen essent un ingredient substancial de la formació universitària), aquest llibre resulta una lectura altament recomanable, tan pels estudiants que hi trobaran una base sòlida per a la seva formació matemàtica, com per la resta de nosaltres que, ben segur, gaudirem de la lectura.

O. Serra

• Els Rodamóns de la FME

Els rellotges de sol de Porrera.

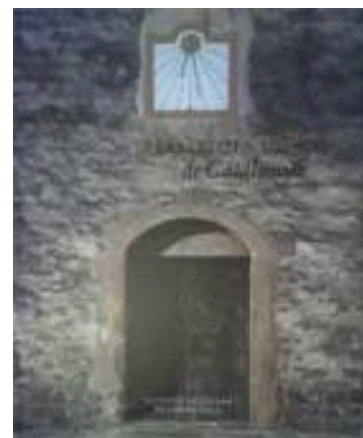
El darrer novembre, mentre m'informava sobre què podia visitar al Priorat, vaig descobrir amb cert interès que Porrera, petita localitat de l'esmentada comarca, és el poble de Catalunya on hi ha més rellotges de sol. Per tant, no va ser gens difícil decidir que una de les visites que faria seria a aquell poblet. La ruta dels rellotges de sol de Porrera està senyalitzada i l'Ajuntament i les oficines de turisme de la comarca distribueixen un fulletó informatiu al respecte.

Efectivament, Porrera està ple de rellotges de sol a les façanes de les cases i fora del nucli. Alguns són ben visibles i d'altres s'han de buscar. La majoria es van construir al segle XIX en un moment d'expansió econòmica. El més representatiu i visible és el del carrer Pau Casals. Un text el presenta com a rellotge de sol meridional declinant de 25 graus a l'orient i alçada del pol de 41 graus i 6 minuts. És de l'any 1858 i s'hi indica la línia equinoccial i els caràcters zodiacals.

Per arribar a Porrera, agafeu la N-420 des de Tarragona en direcció Falset. Poc després de Riudecols, trenqueu a la dreta

per la TP-7401 que, en gairebé 6 quilòmetres us hi durà. Ja que sou al Priorat no oblideu que a les cooperatives i cellers de la zona podeu comprar-hi vi, oli i fruits secs d'altíssima qualitat.

I si algú es queda amb ganes de saber més coses sobre rellotges de sol, podeu trobar tota la informació sobre els rellotges de sol de Catalunya al llibre «*Rellotges de sol de Catalunya*», de l'editorial Efadós.

Newarker

• Divertiments

Considereu un nombre x que satisfaci l'equació $x + \frac{1}{x} = 2\cos(\theta)$. Calculeu $\prod_{k=0}^n (x^{2^k} + \frac{1}{x^{2^k}})$.

Envieu les vostres respostes argumentades abans del 28 de març a elfull.fme@upc.edu, o bé per correu intern a «El Full. FME. Edifici U. Campus Sud.»

Premi a la millor solució: El llibre ressenyat en aquest Full.

Solució del problema d'El Full de febrer: La mida de l'aresta del cub més gran que pot passar a través d'un cub donat

d'aresta a és $\frac{3\sqrt{2}}{4}a$. Podeu trobar una explicació gràfica detallada de la solució al web de l'FME.

Guanyador: No hi ha hagut cap resposta correcta.